

Cu mintea mea de bărbat, despre o viață cât o lume întregă: *Cu mintea mea de femeie*

Mihaela Miroiu, *Cu mintea mea de femeie*,
Editura Cartea Românească, București, 2017,
ISBN: 978-973-23-3160-6, 248 p.

Abstract

With my woman's mind, a window to the author's soul is opened. This open window allows us also to observe the communist world: institutions, practices, actions. Mihaela Miroiu's book can also be understood as a history of the evolution of the Romanian society, from the communist regime to an open, democratic society. Through the eyes of the author we see the way that this goes to wards the internalization and the public take over of feminism. In the book we find a story. It's *her story*. But reading the book give us the chance to evaluate our own life experiences. Mihaela Miroiu's book is both philosophical and political.

Key-words: *communism, democracy, feminism, Mihaela Miroiu, political ideologies, postcommunist, Romania, With my woman mind*

Lansarea unei cărți mai noi a Mihaelei Miroiu¹ mi-a adus aminte de o carte a autoarei apărută la Editura Cartea Românească: *Cu mintea mea de femeie*². Am recitit cartea cu intenția vădită de a urmări drumul unei deveniri, așa cum ni-l transmite ea. Pentru că, dincolo de a fi orice altceva, cartea pare a fi exact acest lucru: povestea unei „deveniri”. Autoarea ne avertizează, de la început, că drumul descris este drumul către feminism. Dar cartea pare a fi mai mult decât atât. De ce ar fi importantă această poveste pentru un cititor? Poate mai ales pentru că aceasta pare a fi povestea unor lupte succesive, purtate cu blândețe pe parcursul a două sisteme politice: cel comunist și cel democratic, după 1990. Și, de fapt, în acest fel se leagă această carte cu alta, la care Mihaela Miroiu este co-autoare: *Nașterea cetățeniei democratice*. Pentru că drumul descris în *Cu mintea mea de femeie* pare a fi și drumul descris în parte în *Nașterea cetățeniei democratice*. Diferă, desigur, multe. Dar femeile interviewate în lucrarea din urmă călătoresc, și ele, în povestea vieții, trecând de la comunism la democrație.

Între „Vrăbiuța” și „Poate că sunt Matrioșcile din mintea mea”, cartea Mihaelei Miroiu poate fi „descuiată” cu multe chei: pentru unii poate fi o aventură a spiritului, alții ar putea să vadă începuturile și evoluțiile științei politice în România postcomunistă, în timp ce unii cititori ar putea fi interesați de suferință și de speranță, sau de jocul acestora două. În orice caz, un lucru e sigur. Dincolo de sinceritate, lectura cărții ne aruncă într-un soi de „dezvăluire”, o poveste „cu sufletul pe masă” a autoarei. Totul e la vedere: sentimente, trăiri, emoții. Oricât de frumoase, oricât de greu de spus, oricât de dificil de digerat, totul e la lumină: fără concesi, fără frică. Într-un anumit sens, pe alocuri, din text răzbate forța biblicului: *Căci când sunt slab, atunci sunt tare*.

În „Banalitatea răului scârbav”, „Aveți milă de cele puternice!”, „Dactilografa Cugetătorului” poți doar intui greutatea cu care experiențele brutale se așază pe rafturile sufletului abia semețit către lume. Revolta și acceptarea, tristețea sau asumarea însoțesc călătoria prin care te poartă textul.

Cei care caută descrieri ale perioadei comuniste vor găsi în text câteva puncte de ancorare importante. În „Lección dictaturii” înțelegem atmosfera apăsătoare a anilor comunismului, iar ideea că „cine nu e cu noi, e împotriva noastră” întregeste descrierea unei lumi în care frica și lipsa de încredere reprezentau o stare firească. Mintea tinerei care își imagina lumea ca pe un spațiu deschis, nemărginit, este tulburată de deznădejde și de furie. Vedem, prin ochii și experiențele autoarei, o lume lipsită de repere, o lume apăsătoare, în care

e greu să-ți respecti principiile. E greu să trăiești într-o astfel de lume, pare a fi concluzia care răzbate din paginile cărții. Dar sunt experiențe care au contribuit, vedem mai apoi, la construcția lumii celei noi.

Sunetul libertății este adus de melodia *Lambada* în 1990 și pentru femeia care adunase suficientă experiență și îndeajuns de multă claritate cu privire la scopuri începe un moment al construcției. Experiența universitară, dialogurile culturale, interviurile, „atingerea Americii” sunt momente extrem de importante ale devenirii, în încercarea de a face „estul vest”. Sunt aduse în mintea cititorului toate experiențele considerate esențiale în perioada postcomunistă. Fie că e vorba despre experiența didactică sau de cea administrativă, de aici sau de peste graniță, tot ceea ce a părut a fi important este descris, explicat, disecat. Explorând trăiri și experiențe ale altora, fiecare dintre noi avem posibilitatea să ne confruntăm cu propriile noastre matrioști. Căci, dacă ar fi să încercăm să descoperim un fir roșu al cărții, acesta ar putea fi unul: experiențele închise în paginile cărții ne întorc într-un fel către sine, în sensul atât de profundului *Cunoaște-te pe tine însuși*. Cartea Mihaelei Miroiu se așază într-o veritabilă tradiție a eseurilor lui Montaigne³.

Căutarea aceasta pasională a eului se face, în cartea Mihaelei Miroiu, în cercuri largi de mulți ani, în timpul care curge dinspre copila care ține o vrăbiuță fără suflare în mâini, către „idealista cu drag de oameni și de tot ce e viu”. Dar se face într-un spațiu redus, îngust ... de fapt, în spațiul dintre diafragmă și inimă.

Fiecare dintre noi are un set de matrioști care închide, în ani, sentimente, experiențe, trăiri, întrebări. Mai ales întrebări. Iar matrioștile din mintea autoarei ne însoțesc pe tot parcursul cărții. Și poate tocmai acest lucru face cartea autentică. Pentru că un astfel de demers nu e simplu. Presupune sinceritate și decență. Dar presupune și mult curaj. Și, cel mai important, presupune dozajul potrivit din toate. *Cu mintea mea de femeie* pare să aducă tocmai acest dozaj.

Finalul cărții Mihaelei Miroiu rotunjește o lectură atât de vie, în care plonjarea în filosofia greacă și picăturile de existențialism se împletesc lin cu vorbele sincere, clade și ușoare. Concluzia minții de femeie care ne este ghid pe parcursul cărții și care amintește de liniștea „trestiei cugetătoare” punctează simplu: „Am învățat că, în străfunduri... fiecare suntem ceea ce rămâne din noi...”

Bogdan GHEORGHIȚĂ

¹ Maria Bucur și Mihaela Miroiu, *Nașterea cetățeniei democratice. Femeile și puterea în România modernă*, Editura Humanitas, București, 2019.

² Mihaela Miroiu, *Cu mintea mea de femeie*, Editura Cartea Românească, București, 2017.

³ Michel de Montaigne, *Eseuri*, Editura Științifică, București, 1966.

BIBLIOGRAFIE

- BUCUR, Maria and Mihaela Miroiu. *Nașterea cetățeniei democratice. Femeile și puterea în România modernă [Birth of Democratic Citizenship: Women and Power in Modern Romania]*. Translated by Magda Dragu and Mihaela Miroiu. Bucharest: Humanitas, 2019.
- MIROIU, Mihaela. *Cu mintea mea de femeie*. București: Editura Humanitas, 2019.
- MONTAIGNE, Michel. *Eseuri*. București: Editura Științifică, 1966.